

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Barátok Kör lapja 1999. április.

Április - Szent György hava

Sárkányölő Szent György ünnepe, aki évszázadokon át a lovagok, lovas katonák, fegyverkovácsok, szíjjártók, vándorlegények és utóbb a cserkészek patrónusa volt. Legendája szerint legyőzi a sárkányt, és kiszabadítja fogságából a királylányt.

Az igazi tavasz kezdetét a néphagyomány e naptól számítja. A rómaiak e napon ünnepelték *Paliliát*, amely pásztorünnep volt. E hagyomány továbbélése mutatható ki a hazai állattartás szokásaiban is. Az *állatok Szent György napi első kihajtásához* számos hiedelem és szokás fűződött, amellyel az állatok egészségét, szaporaságát, tejjhozamát igyekeztek előidézni. Gonoszelhárító, termékenységvarázsló céllal a marhákat láncon, fejszén, ekevason, tojáson, a gazdasszony kötényén stb. hajtották át. Nagy jelentőséget tulajdonítottak annak a vesszőnek, zöld ágnek is, amellyel az állatokat először hajtották ki a legelőre. Az Ipoly menti falvakban az *aprószentek-napi vesszővel* hajtották az állatokat. Füstöléssel is igyekeztek távol tartani a rontást. A medvesalji Almágyon (Gömör és Kishont vm.) a gazda a karácsonyi morzsával füstölte állatait, hogy a romló hatalmak ne vigyék el a hasznukat.

Szent György napját a néphit alkalmasnak tartotta a földbe rejtett kincs keresésére, amelyről úgy hitték,

hogy minden hetedik évben ezen a napon lángot vet. Az egész magyar nyelvterületen hittek abban, hogy a Szent György-nap előtt fogott gyíkkal megelőzhető a torokgyík, ha megkenetik a torkukat vele.

Általában ilyenkor vetették a kukoricát, babot, uborkát. Ha a varjú nem látszott ki a búzából, jó termésre számítottak.

Időjárásjós hiedelmek is kapcsolódnak a Szent György napja körüli időszakhoz. A bukovinai magyarok, az Ipoly menti falvak lakói is úgy vélték, hogy ha e nap előtt megszólalnak a békák, az korai tavaszt és nyarat jósol. A Szent György nap előtt megszólaló béka a medvesalji falvakban esőtlen nyarat jelez. A békát gyógyításra is használták. A magyar nyelvterületen általánosan elterjedt hiedelem szerint a Szent György nap előtti mennydörgés a bő termés előjele. Ehhez a naphoz kapcsolódik a naphívogató gyermekdal csallóközi változata:

Süss fel nap, Szent György nap,
Kertek alatt a kisbárány maj' meg fagy.

"Jeles napok, ünnepi szokások" c. könyvből.

Április 22. a Föld napja.

Ima a Fákért

Fáznak a vadrózsafa ágak,
gyenge szép szirmai összehajlanak.
Ember, ne vágd ki a fákat!

Levágott törzsek közt a fűben
apró, pelyhes madarak éretlen,
sárga csőrrel csiripelnek,
vijjogó anyjuk repdes és keres,
a még nemrég magasba álló fészüket kutatja
ágak közé rejtett kicsinyeivel.
Ember, ne vágd ki a fákat!

Betonba ültetett óriás királyok,
kik nedvességet és teret kutatva
megbontották a járdák simaságát,
mibe apró túsarkok beakadnak.
Ember, ne vágd ki a bűneinkért a fákat!

Fénymásolók villogó
fénye,
barátságtalan hangjuk
már-már zakatol.
Ember, spórolj, ne vágd ki
a fákat!

Transzparenszek fényükkel hirdetik szüntelen...
Néha rájuk hajol egy-egy ág kíváncsian,
mit üzen a Világ.
Ember, ne vágd ki értük a fákat!

Szép májusunk, tomboló viharok,
Mégfázott ágak között egy-egy gyümölcs.
Sápadt búzaföldjeink áldás nélkül dideregnek.
Tavaszt, napot, nyarat remélve.
Ember, ne vágd ki értelmetlenül a fákat!

Miről volt szó a ZSBK márciusi taggyűlésén?

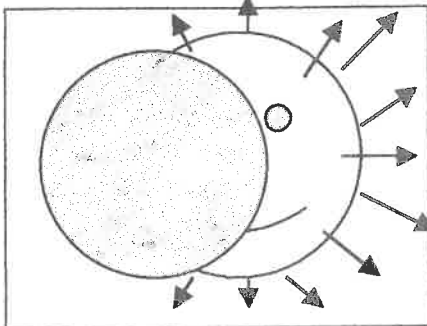
Dr. Pallós Zoltánné ügyvezető elnök köszöntötte a jelenlévőket, majd bemutatta a szervezet három új tagját, Tóth Miklái Tibort, Tóth Miklái Tibornét és Tóth Miklái Agnest.

Ezt követően Sándor Tibor ügyvivő megtartotta az 1998-as év pénzügyi beszámolóját /ld. mellékelve/ A pénzügyi beszámolót a tagság egyöntetű szavazással fogadta el. Az ügyvivő előterjesztette az 1999 év költségvetés-tervezetét is, amelyet szintén egyöntetű szavazással elfogadott a ZSBK tagsága.

A munkacsoport-vezetők beszámolójának sorát Kovács Sándorné, a kulturális munkacsoport vezetője nyitotta meg. Elmondta, hogy első rendezvényük a jelmezbál jól sikerült. Az idei évre terveznek kirándulást általános iskolások számára, valamint a tagság, illetve a község felnőtt lakóinak is. A programban szerepel még színházlátogatás, valamint július végén egy családi est megrendezése is. Tevékenyen közre kívánnak működni a falu egyéb kulturális rendezvényein.

Varga Géza a gazdálkodási munkacsoport vezetője elmondta, hogy már az év eleje is mozgalmasan telt számukra. Növényvédelmi és borkezelői tanfolyamokat, metszési bemutatót szerveztek, melyeknek eredményeképpen ápr. 10-én rendezik meg hagyományos borversenyüket. Tervezik még, hogy kirándulást szerveznek nevezetes borvidékre, valamint a szentlőrinci gazdanapokra. Holota Jenő hozzászólásában javasolta, hogy az észak-balatoni borvidékre szervezzék a kirándulást aug. 11-én. Ezen a napon

várható a teljes napfogyatkozás is, mely a Balaton környékén lesz a legjobban megfigyelhető.

A környezetvédelmi munkacsoport vezetője Holota Jenő beszámolt róla, hogy két pályázatuk van folyamatban. Az egyiket a Pécsi Zöld Körrel közösen adták be nyilászárók szigetelésére. Amennyiben kedvező lesz a pályázat elbírálása, úgy az iskola nyilászáróinak szigetelését végzik el a ZSBK tagjai. A másik pályázatot az Amerikai Nagykövetség adta ki, itt fénymásolóra pályázott a ZSBK.

Az április 9-11 között tartandó hajdúböszörményi környezetvédő szervezetek országos találkozáján Sándor Tiborral vesznek részt és az energiaszekció ülésén kívánnak tevékenykedni.

Hozzászólásában Kőszegi János megkérdezte, hogy az említett szigetelési módszert családi házaknál is lehet-e alkalmazni. Ha az eljárás beválik, ennek semmi akadálya, válaszolta Holota Jenő.

Sándor Tibor ismertette a tagsággal a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs Társulás megállapodását. Elmondta, hogy a társulás irodája az

Újtelepen hamarosan megnyílik és a ZSBK fogja azt üzemeltetni.

A Nyugdíjas Klub részéről Dani Béláné klubvezető ismertette a klub tevékenységét és 99. évi programtervezetét. Jelenleg kézimunkaszakkörön vesznek részt a tagok. Részből gyöngyfűzést, bőr és csuhéfonást tanulnak, majd baranyai hímzés-motívumokkal dolgoznak. Április 25-én Abasárra készülnek az V. Katonadal-fesztiválra.

Mivel 1999 az idők éve, aug. 21-én a három szomszéd településsel együtt rendeznek egy gálaműsort az iskola tornacsarnokában. November 6-án az idők világnapja alkalmával ünnepli a klub megalakulásának 5. évfordulóját. Aug. 11-én Bonyhádra terveznek kirándulást.

Dr. Pallós Zoltánné az idei évben a ZSBK által nyújtott támogatáshoz kért javaslatokat. Az elhangzott javaslatok megvitatása után megszületett a döntés: a tavalyi évben támogatott és országos szinten elért sporteredményeik alapján Tóth Miklái Tibort és Nagy Sándort idén is támogatni kívánja a Baráti kör 10-10 ezer forinttal. A többi támogatott személyéről később döntenek. Szóba jött, hogy idén is segíti anyagilag az egyesület a kővágószőlősi Sportkört.

Kovács Sándorné felvetette, tegyen-e a ZSBK felajánlást az ár- és belvízkárosultak javára. Több hozzászóló támogatta az ötletet, majd az összeg nagyságáról való némi tanakodás után a károsultak javára 50.000.-forintot szavazott meg a tagság.

A Zsongorkő Baráti Kör 1998-év költségvetésének végrehajtása:

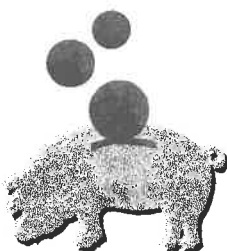
BEVÉTEL:

97-es maradvány:	1.714.025.-
Társulási támogatás:	1.200.000.-
Ökotárs pályázat:	120.000.-
Szolg. tev. (hirdetés):	142.495.-
Kamatbevétel:	111.701.-
Tagdíjak összesen:	23.250.-
Erdélyi kirándulás:	308.200.-
Összesen:	3.619.671.-

Bevétel:	3.619.671.-	Bank:	1.514.925.50
Kiadás:	2.071.025.-	Pénztár:	33.721.-
Egyenleg	1.548.646.-	Összesen	1.548.646.50

KIADÁS:

Környezetvédelem:	22.653.-
Kultúra-sport:	968.543.-
Gazdálkodás:	52.495.-
Nyugdíjas Klub:	86.454.-
Eszközbeszerzés:	136.875.-
Újság:	242.211.-
Tel, fax, posta, OT:	89.291.-
Könyvelés:	35.600.-
Irodaszer:	50.939.-
Útiköltség:	8.331.-
Pénzbeli támogatás:	160.000.-
Egyéb (választás):	217.633.-
Összesen:	2.071.025.-

Hajdúböszörmény '99.

A hazai környezet- és természetvédő szervezetek április 9 - 11-én tartották országos találkozójukat a Debrecenhez közeli hajdúvárosban. A Zsongorkő Baráti Kör képviselőjében Sándor Tibor és Holota Jenő vett részt az immár jubileumához érkezett találkozón.

A természet- és környezetvédő szervezeteket közel 550 küldött képviselte a hajdúböszörményi Ifjúsági Természetvédő Kör szervezésében és sok segítő közreműködésével létrejött rendezvényen. A segítők között volt a helyi Polgármesteri Hivatal, a helyi tv, a Sillye Gábor Művelődési központ, különböző ifjúsági és más civil szervezetek, alapítványok. A találkozó sikere érdekében nagyszámú önkéntes, elsősorban diák tevékenykedett és több cég támogatta a rendezvényt. A Művelődési Központ színháztermében rendezték a plenáris üléseket, ahol sor került a pécsi találkozó óta eltelt egy év mérlegének megvonalására. Több felszólaló egyetértett abban, hogy a kormányzat háttérbe szorította a környezetvédelmet, és nem kommunikál a civil szervezetekkel. Ezt alátámasztja az a körülmény is, hogy a környezetvédelmi miniszter a meghívás ellenére nem jött el, a tárcát államtitkár-helyettes képviselte. A minisztériumi bizottságokba (termékdíj, médiakuratóriumok, pályázatok) delegált küldöttek beszámoltak arról, hogy több bizottságot a minisztérium nem működtet, a küldötteket mellőzi, az anyagi forrásokat elvonja. A találkozó plénuma tiltakozik a minisztérium politikája ellen, a jelenlevő államtitkár-helyettes ígéretet tett a helyzet javítására. Reméljük, hogy a változás jelei hamarosan láthatóak lesznek. A szintén megjelent dunai kormánybiztos beszámolt a hágai ítélet óta történekről Bős-Nagymaros ügyében. Elmondása szerint kedvezőbbre változott a helyzet a szlovák hozzáállás pozitív változása miatt, és van remény mindkét fél számára előnyös megoldásra.

A plenáris ülésen került sor az új küldöttek megválasztására, akik közé lobbizásunknak is köszönhetően bekerült a Pécsi Zöld Kör és a DÉKÖSZ képviselőjében dr. Kóbor József. A találkozó szekciók keretében folytatta az egyes fontosabb témák megbeszélését. Mi az energiaszekció munkájában vettünk részt, ahol beszámoltunk a nagy aktivitású radioaktív hulladék-elhelyezéssel kapcsolatos kutatások jelenlegi helyzetéről, valamint e témában a Baráti Kör által végzett tájékoztatási tevékenységről. A résztvevők nagy érdeklődéssel hallgatták tájékoztatásunkat, és elismerésüket fejezték ki a Baráti Kör tevékenysége iránt.

Érdekes színfoltja volt a tanácskozásnak az erdélyi küldöttek jelenléte, akik beszámoltak a környezetvédelem romániai éledéséről.

A találkozó nem csak munkát jelentett, a szervezők gondoskodtak könnyedebb időtöltésről is: volt táncház a Nyíres együttes közreműködésével, jazzest, valamint színházi előadás Rejtő Jenő vígjátékaiból készült válogatással és múzeumlátogatás. Mindez azzal járt, hogy az idő hamar elrepült, s már itt is volt a hazatérés ideje. A találkozó sajtótájékoztatóval zárult.

Annak ellenére, hogy a szállás kellemes volt, az ellátásra semmi panaszunk nem lehetett, jólesett a hazatérés is. Kár, hogy az ottani verőfényes időjárás helyett itthon borult idő fogadott bennünket.

Reméljük, hogy jövőre is részt vehetünk a környezetvédelem nagy találkozóján, és jobb hírekkel szolgálhatunk a környezet és természetvédelem ügyében.

Holota Jenő

Energia szekció

Amint az előző cikkben már olvashatták, a környezet és természetvédő szervezetek országos találkozóján, mint a Zsongorkő Baráti Kör képviselői az energia szekció ülésén vettünk részt.

A tanácskozás levezetője Ámon Ada az Energia Klub munkatársa volt. A témák közt szerepelt a magyar energiapolitika, szó volt hazai erőforrásokról, a megújuló energiákról, az erőművekről, a nukleáris energiáról, az energiaárak kérdéseiről.

Külön ügyként kezeltük a nukleáris hulladékok kérdését. Megvitatásra került a kis-és közepes radioaktív hulladékok elhelyezése körül kialakult helyzet épp úgy, mint a nagyaktivitású radioaktív hulladékok elhelyezését célzó Nyugat-mecseki kutatások ügye is.

Megismerhettük az AntiNukleáris MunkaCSoport (ANMCS) alakulásának körülményeit és célját. Idézem: "Szerepnénk, hogy minél többen csatlakozzanak az atomenergia békés célú felhasználása elleni küzdelmünkhöz, hiszen egy nagy és ütőképes csapat, sikeresen léphet fel egy atommentes Magyarország megteremtéséért."

A munkamegbeszélés állásfoglalás elfogadása nélkül zárult.

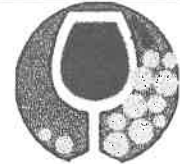
*****

Quantum Medicina a környezetvédelemben

Létezik Magyarországon egy olyan számítógépes tesztelő és kezelőrendszer, amely segít felismerni a környezetbetegségeket. E témáról egy sikeres könyvre hívja fel a figyelmet Vágvölgyi Katalin, az Esztergomi Egészségvédő Alapítvány Kuratóriumának elnöke. Dr. Ingeborg Cernay könyve "Környezetbetegség - betegség ok nélkül?". A számítógépes tesztelőrendszer sok furcsaságot kihoz. Nelson professzor szerint Írországon vízszennyezést bizonyítottak ezzel a tesztrendszerrel, és pert nyertek. Nálunk is a sokszor bizonytalan hatóságok hatékonyabban léphetnének, ha mérhetnének. Az országos találkozón bemutatásra került a tesztrendszer az érdeklődők számára. Bővebb információ Vágvölgyi Katalintól kérhető a 33-411-259-es telefonszámon.

Sándor Tibor

BUZÁS ANDOR:

HAJRÁ BOR!

- Borverseny Kővágószőlősn -

Minden vetélkedő közt azért páratlan a borverseny, mert innen egyetlen résztvevő sem távozik rossz szájjal, hiszen "demokratikus" áldomás zárja a rendezvényt: ki örömeiben, ki mérgeiben elfogyasztja saját maga vagy vetélytársa versenyzőjét!

Másfelől - és komolyabbra véve a szót - egy, az ősök idejében és a jelenben is meghatározó gazdasági kultúra alkalmi állapotjelzője volt ez, a gazdaszakértelem, szorgalom és igényesség próbája, pillanatfelvétel egy folytonos versenyről gazdák, dülők, fajták és borkezelési szisztémák között. Ami jó és biztató: bebizonyosodott, hogy falunk tőkét avatott kezek művelik, öregeink hagyományát méltó utódok gondozzák a hegyen, a présházakban és pincékben. A "hetvenesek" mellett a szőlősgazdák közt "középgenerációnak" számító ötven-hatvan év közöttiek szép sikerei bizonyítják ezt!

Ami magát a versenyt, mint rendezvényt illeti, a tanulsága olyan, mint a legtöbb induló bor: "vegyes fehér". Ha a borversenyztetés célja az volt, hogy egy országos áttekintés részeként, egy találomra megrajzolt határvonalú vidék /sok falu, még több gazda, még több bor / borkultúrájának szakmai szűrőpróbáját ejtse meg: akkor elérte célját. Ha viszont a szőlő-

lész-borász gazdák önfelmérési lehetősége volt az elsődleges cél, egy áttekinthető viszonyítási rendszerben: akkor ez a várakozás kielégítetlen maradt. Merőben más karakterű szőlővidékeket verbuváltak egybe erre a versenyre, eltérő szőlőfajtákkal, más hagyományokkal, más-más helyi "bor-gusztusokkal"; vásárolt szőlőből facsart borok versengtek kényszeredetten helyi honos fajták nedűivel, keresztül-kasul a megyén, s ebben a gazdák sem önmagukhoz viszonyított fejlődésüket, sem a "kistáj" jelen karakterét, annak alakulását nem mérhették fel hitelt érdemlően. Márpedig a szőlősi bor a jövőben is csak Szőlősn terem, lehetőségei is csak a helyi fajta-talaj-mikroklima kalodájában vagy szabadságában nyújtózhatnak ki; s még a közeli Bakonya adottságaival sem mérhető egybe. A mi szemünkben más versenypálya az itteni, meg az ottani is.

És ez a gond tükröződött magán a díjkiosztó rendezvényen is. Éppen az előző nap voltam vendége a bonyhádi borversenynek, s talán nem felesleges annak a tanulságát is ide idézni: ott a zsűrielnök csupán rövid, tömör /de alaposan / ismertetést adott a helyi borok jellemzőiről, az évszázad jellegéről, a tendenciákról és figyel-

meztető jelekről, a borkezelés általános bajairól - és ez minden résztvevőt egyformán érdekelt! Majd, amíg a gazdák egymás borait gusztálták, a zsűrielnök félrevonult, s az érdeklődő gazdáknak négy szemközt ismertette bormintájuk vizsgálati eredményeit. Nálunk a néhány száz gazdavidégnek kényszerűen végig kellett hallgatni az 51-es meg a 46-os, meg a többi borminta jellemzőit, anélkül, hogy tudta volna kieről van szó, s neki vajon mi köze hozzá. Ez a megoldás kétségkívül jó arra, hogy mindenki előtt bizonyítsa a zsűri szakismeretét és alapos munkáját, de azon az áron, hogy azt mindenki számára unalmassá is tette.

Ettől függetlenül és így is: a borverseny igen hasznos volt, mert mind-fontosabb üzenetváltást jelent ez a bortermelő-önismeret és az objektív szándékú megméréstetés között, a kész bor és az erjedő-változó fogyasztói ízlés, igényesség között, s az ilyen üzenetekre a jövőben még nagyobb szükség lesz, mint eddig bármikor.

Szabaduljon hát ki minél gyakrabban a kultúrház fehér asztalai fölött a szőlősi gazdák palackba zárt versenyszelleme!

Kővágószőlős Község szervezésében

1999. április 10-én hagyományával bíró termelői BORVERSENYT tartottak.

A borbírálat a kővágószőlősi Művelődésházban került megrendezésre. A borbírálatra 48 termelő 90 bormintával nevezett be. A bíráló bizottság egyéni titkos minősítéssel 90 bort bírált.

A bírálathoz:

	Arany		ezüst		bronz		oklevél		összesen	
	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
Fehér bor	18	23,07	21	26,92	31	39,74	8	10,25	78	100
Vörös bor	0	0	2	16,66	5	41,6	5	41,6	12	100
Összesen:	18	20	23	25,55	36	40	13	14,44	90	100

Legtöbb pontszámot Galló Gyula cserkúti szőlősgazda ért el olaszrizling borával. Őt követte Radó István Pécs-Ördögárok, Labdavszki Ferenc Pécs-Szabolcs, Dörnyei Imre, Mátyás Ferenc, Sturza László, Simon Antal, hogy néhány szőlősi termelőt is említsünk.

Kísértő Csernobil

A csernobili atomkatasztrófa után neves szakemberek igyekeztek megnyugtanni a közvéleményt, hogy Magyarországon semmiféle negatív hatásra nem kell számítanunk. Míg más, távolabban fekvő országokban jódot osztottak, bent maradtak az emberek a lakásokban, tartózkodtak a friss zöldségek, saláták, tejtermékek fogyasztásától, nálunk szinte ugyanúgy ment minden, mint azelőtt. Az orvosok rögtön felfigyeltek a spontán vetélések, koraszülések, fejlődési rendellenességek megszorodására, de komoly kutatások ez ügyben nem történtek.

Csernobil előtt még többen írtak a kis dózisu sugárferőtözések káros hatásáról. Dr. Szabó András Radioökológia és környezetvédelem című, 1985-ben megjelent, dr. Sztanyik Béla által lektorált könyvében az alábbiakat írja:

"A késői következmények többségében nem lehet egyszerű és közvetlen összefüggést kimutatni az egyedi esetek súlyossága és a kiváltó sugárdózis között. Előfordulásuk gyakorisága széles dózistartományban lineárisan nő a populációért átlagos sugárdózissal. Az

ilyen hatásoknak nincs küszöbdózisa, tehát a legkisebb dózisu besugárzás után is lehet számítani bizonyos valószínűséggel a hatás fellépésére.

A késői sugárártalom megnyilvánulhat halálos kimenetelű betegségekben, mint pl. leukémia, rák vagy egyéb rosszindulatú daganat, a beteg élettartamának egyéb okokból történő megrövidülésében, vagy pedig valamilyen szövetre, szervre korlátozódo elváltozásban, mint pl. idült bőrgyulladás, szemlencsehomály. Jelentkezését tekintve az utódok

öröklött károsodása is késői sugárártalomnak tekinthető."

Mindezek tudatában lássuk, mi történt Magyarországon az elmúlt 13 évben!

A Magyar Nemzet tavaly júniusban hírt adott arról,

hogyan terjednek a gyermekek körében a rosszindulatú daganatos betegségek, különösen a leukémia. A cikkben nem mertek egyértelmű következtetéseket levonni. Dr. Bartyik Katalin, a szegedi gyermekklinika onkológusa szerint feltételezhető, hogy bizonyos környezeti hatások és ezzel összefüggő genetikai károsodások miatt hamarabb úrrá lesz ez a betegség a fiatalokon, mint két évtizeddel ezelőtt.

A leukémiás gyermekbetegedések száma különösen megszorodott Békés

megyében, a viiharsarokban. Ennek különféle magyarázatai lehetnek, hiszen a román határ közelsége miatt nem lehetünk tisztában vele, miféle vegyi szennyezés érthette a környéket. Azonban az is tudvalevő, hogy a

Romániát ért radioaktív sugárzás közel kétszerese a Magyarországonak. Romániában jódtablettát osztottak ki az emberek között, Magyarországon ez viszont nem történt meg. Mayer Árpád, az Uzsoki Kórház főorvosa szerint Csernobil óta terjed a pajzsmirigyrák Magyarországon. Ugyancsak elszaporodott, és az előrejelzések szerint tovább szaporodik a szájúregi és garatrák, a bőr-, a nyál- a hasnyálmirigy-, a vastag- és végbél, valamint a tüdőrák.

Legtöbb esetben nehéz kideríteni, hogy az egészségkárosodásnak mi az oka. A különféle környezeti ártalmak összeadódva megsokszorozhatják a betegségek kialakulásának kockázatát. Éppen ezért nagyon fontos lenne mindenfajta szennyezés, a lakosságot érintő ártalmas hatás csökkentése és a lakosság minél pontosabb tájékoztatása az esetleges veszélyekről, a már megtörtént szennyeződésekről.

Mikola Klára

Lélelzet 1999/4 számából

Pakson maradnak a kiégett fűtőelemek

Az oroszországi visszazállítási bizonytalanság miatt folytatódnak a hazai építési munkák a Paksi Atomerőmű kiégett fűtőelemeinek tárolására – hangzott el az Országos Atomenergia Bizottság (OAB) ülésén.

A tárolás érdekében tehát tovább épül a Paksi Atomerőmű Rt.-nél létesített tároló, ahol ötven évig enyésznek a kiégett fűtőelemek, amíg megnyugtató döntés nem születik újrahasznosításukról vagy hulladékként való végső elhelyezésükről.

A Chikán Attila gazdasági miniszter által vezetett bizottság a gazdasági

minisztérium előterjesztése alapján tárgyalta az atomerőművi üzemanyagciklus stratégiájára előterjesztett javaslatot.

Mindez magában foglalja az üzemanyag és a fűtőelemek előállítását, beszerzését, valamint a kiégett fűtőelemek tárolását, kezelését, újrafeldolgozását, illetve hulladékként való végső elhelyezését. Magyarországon a termelt villamos energia 40 százalékát teljesíti a Paksi Atomerőmű Rt.

A bizottság az országos villamosenergia-ellátás biztonsága érdekében fontosnak tartja, hogy megszűnjön egyoldalú függőségünk Oroszországtól

a fűtőanyag-beszerzést illetően. Ennek érdekében más beszerzési források mérlegelése is időszerű.

A radioaktív hulladékok elhelyezését segíteni hivatott Központi Nukleáris Pénzügyi Alap tevékenységéről szóló beszámolóból kiderült: a kis és közepes aktivitású sugárzó hulladékok Úveg-huta térségében való elhelyezésénél az építési munkák előre haladtak, s folytatásukhoz rövidesen már kormányzati és országgyűlési állásfoglalásra lesz szükség. Az OEB megkéri az Országgyűlés előzetes elvi egyetértését a hatósági – sugár- és környezetvédelmi – vizsgálatok megkezdéséhez.

Mezőgazdasági támogatások 1999.

3. § Földalapú támogatás

14. § Anyaállat: hús és kettőshozamú tehén 20.000, juh, kecske 12.000, húshozamú kanca 20.000

Állománynövelés: jerke és gödölye 6.000 Ft/db

18. § Tenyészkoca minőségi cseréje 8.000-11.000-15.000

26. § Méhcsalád támogatás 1.000 Ft/méhcsalád

29. § Méhanya vásárlás 850 Ft/méhanya

40. § Tenyészbika vásárlás 100.000 Ft/egyed, tenyészkan 10-25.000, tenyészkan, kecskebak 15-25.000

47. § Mesterséges termékenyítéstámogatás húshozamú tehén, kettőshasznú tehén 800, tenyészkan 500 Ft/fialás

69. § Kamattámogatás rövidlejáratú hitelre jegybanki alapkamat 40%-a

71. § Állami kezességvállalás maximum 20.000 Ft/ha

76. § Kamattámogatás tőkepótló hitelhez és szövetkezeti tagi kölcsönhöz (támogatás: 50, 70, 50, 40, 20, 10%)

100. § Szaktanácsadás 500 árbevétel felett

105. § Erdészeti szakirányítás támogatása 50% 300-2.000 ha között

127. § Fiala agrárvállalkozó támogatása, 30% támogatás, 80%-os kamattámogatás, maximum 15 millió

142. § Mezőőri szolgáltatástámogatás, költségek 50%-os támogatás (önkormányzat igényelheti)

151. § Mezőgazdasági biztosítás díjának támogatása (a díj 30%-a)

254. § Ültetvénytelepítés Pályázat alapján 25-60%-os alap-támogatás 5% kiegészítő támogatás kamattámogatás

259. § Új mezőgazdasági gép vásárlásának támogatása 25% támogatás, 40% kamattámogatás (a 30%-os lehetőség megszűnt) A támogatás nem automatikus, FMH által ellenjegyzett kérelem alapján igényelhető.

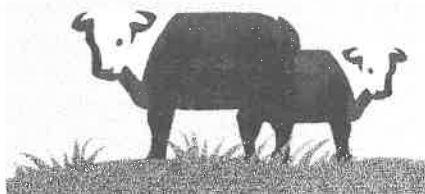
267. § Mezőgazdasági termékek feldolgozása saját termelése bor, tej, méz és saját vagy vásárolt gyümölcs és zöldség feldolgozásához új gépek és berendezések: 25%-os támogatás, 40%-os kamattámogatást kap.

292. § Agroturizmus fejlesztésének támogatása. Támogatható a természetes személy aki lakóhelyén saját vagy családtagjaival közös tulajdonú épületben agroturisztikai szolgáltatást kíván végezni.

Feltételek: saját termékeit felhasználja, 4-10 ágy, minősített szálláshely, falusi vendéglátó szakképesítés tanfolyam, a szolgáltatás meghirdetése. Támogatás: 40%. max. 2 millió Ft. (Alanyi adómenteseknél a bruttó költség 40 %-a).

Részletes feltételek később jelennek meg.

445. § Biogazdálkodásra való áttérés támogatása. Növényi termék-előállításra, 40% támogatás.

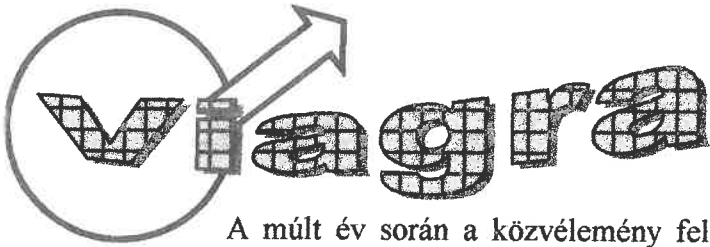
Reális Zöldek a környezet- ről, a társadalomról, az energiáról

Az első demokratikus választások előtt sokan gondolták, hogy az új magyar parlamentben - ott fognak ülni a zöldek képviselői is. Az elvárások tévesnek bizonyultak. Három választási ciklus után sem kerültek be a parlamentbe "zöld" programmal képviselők.

A Reális Zöld Klub filozófiájáról, célkitűzéseiről, tevékenységéről a televízióból ismert elnök, Juhos László adott tájékoztatást. Szavait vélemény nyilvánítása nélkül adjuk közre.

"A Reális Zöld Klub a társadalomban élő ember és a természet harmonikus együttélését kívánja segíteni. Megvalósítandónak tartjuk a politika, a tudomány és a köznapi gyakorlat harmóniáját. Veszélyesnek látjuk a pótselekvések propagandáját, a tudomány, a technika, a műszaki értelmiség lejáratását. A Klub alapvetően ember és emberközpontú. Tudomásul veszi az ember azon törekvését, hogy szebben, jobban kíván élni, amit azonban csak a Föld véges erőforrásainak észszerűbb használata mellett tehet meg. A Reális Zöldek Klub környezetvédelmi filozófiája biblikus eredetű: Isten a Földet az emberiségnek adta örökül, ezért a környezetvédelem célja nem lehet egy vélt eredeti állapot visszaállítása, hanem a társadalmi és tudati fejlődéssel együttmozgó mutató. Véleményünk az energiáról: A világegyetem természetes energiája nukleáris energia, ez táplálja a csillagfényt, a napfényt. Ha pedig Isten világegyetemét ma is atomenergia működteti, miért tiltakoznak sokan ez ellen, hogy a Földön is használjuk ezt az energiát? Célunk a fentiek tudatosítása a magyar társadalomban. Az EU-hoz való csatlakozás feltétele, hogy megújuló energiaforrásból származzon a felhasznált energia 12%-a. Ez elképzelhetetlen a rendelkezésünkre álló vízenenergia felhasználása nélkül. Javaslatainktól reméljük, hogy azokkal hatni tudunk a törvényhozókra, és ezzel enyhíthetünk a tankpolitikát felváltó bankpolitika fojtogató szorításán, és a nemzetet nem szétdaraboló, hanem a nemzeti egységet elősegítő, magyarnak lenni érdemes hangulatot teremthetünk".

A magyarországi zöld szervezetek a Reális Zöldek Klub véleményét nem osztják, velük mindenfajta együttműködést elutasítanak. A Zsongorkó Baráti Kör úgy véli, hogy a hiteles tájékoztatás feltétele mindenfajta vélemény, nézet ismertetése. Ennek a feltételnek kívánunk eleget tenni a fentiek közlésével.

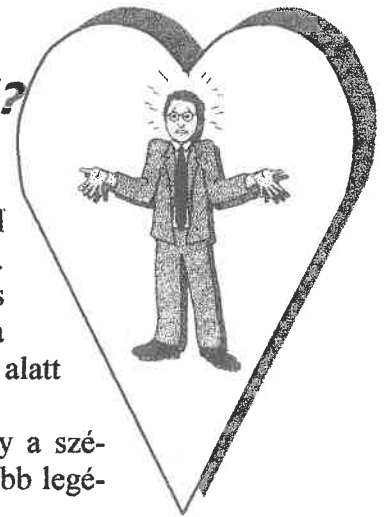

Kapós-e a csodabogyó?

A múlt év során a közvélemény felfokozott érdeklődéssel várta a férfiasságot növelő kék tableta, a VIAGRA forgalomba kerülését. Foglalkozott vele újságcikk, televízió- és rádióműsor, még néhány vicc is született az újdonságról. Nos, januártól lehetőség nyílt a szer felírására a háziornosnál is. Meglepő módon Kővágószőlősen az eltelt három hónap alatt senki sem kért VIAGRA receptet.

Hogy ennek mi lehet az oka? Feltehetően nem a tableta borsos ára, vagy a szégyenlősség rejlik a háttérben. Lehet, hogy a kővágószőlősi férfiak keményebb légé- nyek annál, hogy rászoruljanak?

P.Z.

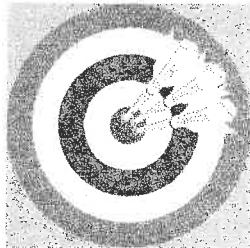

Figyelem! Kővágószőlős
Újtelepen, a volt iparcikkbolt
helyén megnyílt a

MARCSI

divatáru-, ajándék- és ezer aprócikk üzlet.

Sportruhá-
zat, gyer-
mekruha,
farmerek,
fehérmű,
sportcipők

Papír-
írószer,
rövidáru,
háztartási
cikkek,
vegyi áru.

Átadás előtt a tájékoztató iroda

Május második felében átadásra kerül a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás tájékoztató irodája. A Kővágószőlős Újtelep 1-es épületben kialakított helyiség felújítása közel 2 millió forintba került. A berendezés beszerzése folyamatban van, melynek költsége az 1 millió forintot meghaladja.

Az irodában bemutatásra kerülnek a Paksi Atomerőmű és a Radioaktív Hulladékokat Kezelő KhT. műszaki feladatai, a Mecsekérc Környezetvédelmi Rt. rekultivációs tevékenysége és a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társuláshoz tartozó községek.

Szerződés szerint az irodát a Zsongorkő Baráti Kör működteti.

Sándor Tibor

A mobiltelefonok és az egészség

Az utóbbi hónapokban gyakran hallani a mobiltelefo- nok egészségkárosító hatásáról illetve lakossági tiltako- zásokról a rádiótelefon adótornyok építése ellen. A szakértők szerint az adótornyok sugárzása nem jelent veszélyt a környezetben élőkre, ezt mérések, hivatalos igazolások tanúsítják. A „maroktelefon” tartós haszná- latát már aggályosabbnak tartották a kutatók.

Most úgy tűnik, a mobiltelefonok mégsem okoznak károsodást a rendszeres használóknak, legalábbis a bristoli egyetem kutatói szerint. Korábbi vizsgálódások azt feltételezték, hogy a mobiltelefon használata agyda- ganatot okozhat, néhány hete arról szóltak a kutatók, hogy használóit esetleg emlékezetvesztéssel sújthatja a mobiltelefon által kibocsátott sugárzás.

A bristoli egyetem orvosai által közzétett újabb kutatási eredmények szerint szó sincs ilyen jellegű hatásokról. Azt azonban észlelték, hogy egy félórás beszélgetés felgyorsította az egyén reakcióképességét. Ezt az agy- nak bizonyos mértékű felmelegedése okozhatja a vér- áramlás növekedése folytán. Ez a felmelegedés azonban sokkal kisebb mértékű, mint egy kiadós futás, tornagyak- orlat vagy egy áttáncolt este. Ezzel együtt a bristoli orvosok azt tanácsolják a használóknak, hogy kevesebb ideig szorítsák a fülükhöz a készüléket A kutatásokat egyébként folytatják.

Eladó

8 db választási malac.
Érd.: Kőszegi János
Ady E. u. 11.
Tel.: 464-397

"Dombóvár" típusú
faház, /450.000.-Ft/
* * *

Kővágószőlősen épí-
tési telek /350.000.-Ft/
Érd.: 72-315-777
11-19 melléken.

Apróhirdetés

20 kg háziszír eladó!
Érdeklődni:
Fábos József.
Dózsa Gy. u.24.

Figyelem!

Szoba-konyhás, für-
dőszobás albérletet
keresek sürgősen!
Tel: 464-184

Kézműves szakkör a nyugdíjasklubban

Az utóbbi hetekben aktív munka folyt a nyugdíjasklubban. A tagok különféle szebbnél-szebb, érdekesebbnél-érdekesebb kézimunkát készítettek.

Segítségükre volt Wesztl László, aki kézműves tapasztalataival, ismereteivel segíti a szorgoskezü asszonyokat. Vele beszélgetett munkatársunk.

- Ön mikor kezdett kézimunkákkal foglalkozni?

- Ma már rokkantnyugdíjas vagyok, de még aktív uránbányász koromban, kb. 20 évvel ezelőtt kezdtem foglalkozni kézműves technikákkal. Ebben fafaragás, gyöngyfűzés, nemezelés, szövés-fonás, kosárfonás egyaránt megtalálható. Főként ezeknek a technikájára érdekeltem mindig. Többször jártam kézműves táborokban, sőt egy idő után magam vezettem ilyen táborokat.

- Kiket tanított meg az ismereteire?

- Nyáron főleg gyerekeknek tartok táborokat, de ha hívnak szívesen elmegyek bárhová. A kővágószőlősi nyugdíjasok is hívtak, így kerültem ide. Mellesleg éveken keresztül erre jártam a bányába dolgozni. Kijöttem Szőlősrre, megnéztük milyenek itt az adottságok, a lehetőségek. A kézimunkák sokasága

közül mi az, amit itt lehet és érdemes elkezdni. Így aztán megegyeztünk, miután zömmel asszonyok vannak, hogy a gyöngyfűzést készítünk. Később majd más dolgokat is előveszünk. Az itteniek egyébként nagyon ügyesek, amit „házi feladatként” rájuk bízom, nagyon szépen

megcsinálták, sőt a saját elképzelésüket, ötleteiket is belevitték, a technikát továbbfejlesztették. Örülök, hogy velük dolgozhatok.

- Mit csinálnak még?

- Szóba került több dolog is. Én azt gondolom, hogy jó vagyok abban, hogy ékszereket készítek anyagokból. Például egy régi magyar mesterség a lószőrfonás. Ebből is lehet ékszereket, dísz tárgyakat készíteni. Ehhez sablonfákat majd magam legyártok, lószőrt pedig a Varga Feri bácsi már hozott is. Aztán mutattam bőrfonást is. Főként olyan technikákat, amihez nem kell sok eszköz, műhely. Utólag gondoltam főzhettünk volna tojásokat is így húsvét táján, de ez kimaradt.

- A gyöngyfűzésből miket készítettek?

- Magyarországnak nagyon sok vidékén fűztek gyöngyöt, s nagyon szép dolgokat készítettek. Például főkötőket, gyönyörű szép láncsorokat, csipkéket meg mindenfélét. Én most éppen egyiptomi gyöngycsipkét fűzök megrendelésre. Ez egészen más technikával készül, mint az itteni, de ez is megtanulható.

- Ezeket a hagyományos dolgokat jó lenne, ha a fiatal korosztály-

oknak is megmutatná az ember. Mondjuk egy iskolai korosztálynak.

- Gyakran tartok foglalkozásokat gyerekeknek. Vannak például a játszótárszobák, ahol tanítok mindenféle dolgot a nemezeléstől a gyertyamártásig sok mindent. Már említettem, nyáron csinálunk gyerektáborokat. Rengeteg technikát tanítunk a gyerekeknek a kézműves- vagy indiántáborokban. Például tanítunk primitív fazekasságot. Ebben nem csak az a lényeg, hogy hogyan gyúrjuk meg, hogyan építünk fel egy fazekat, egy edényt akár korong nélkül is, hanem minden évben a csoportokkal építünk egy kiskemencét, ahol a gyerek megtanulja, ha otthon kedve van ki is tudja égetni a saját produkcióját, és ez nagyon nagy öröm számára. A kis figura, edényke, a kis tartó vagy más alkotás a kiegészítéssel maradandóvá válik. Most idén olyan helyen táborozunk, ahol az üvegművészségnek van múltja - ez Óbánya környéke - és itt egy kis üvegolvasztó kemencét fogunk építeni. Kipróbáljuk, hogyan lehet egyszerű módon üveget gyártani. Az ilyesmi azért is érdekes, mert lehet, hogy a gyerekek soha nem fogja használni, de az ismereti bővülnek, és az élményre felnőtt korában is emlékezni fog.

- Miért csinálja mindezt?

- Azt hiszem, a hagyományörzésnek ez egy szép része. Ma a számítógépes világban jó dolog magunk-csinálta tárgyakkal körülvenni magunkat, családjunkat. Másrészt kár elfelejteni ezeket a régi technikákat, eljárásokat.

Köszönjük a beszélgetést, reméljük még sokszor, találkozunk Wesztl Lászlóval Kővágószőlősen.

Szent György napi aranyeső?

Az időjárás szeszélye miatt elmaradt a Zsongorkő Baráti Kör április 24-re tervezett Jakabhegyi kirándulása.

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban
Felelős szerkesztő: Sándor Tibor,
Szerkesztőség: Kővágószőlős Széchenyi u. 4/1,
Nyomdai munka: Agora Nyomda Pécs